

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Белік Лариса Степанівна, Кузнецова Людмила Валентинівна СИНЕРГІЯ КЛАСИФІКАЦІЙ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: ПРАВОВИЙ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ВИМІР	663
Гресь Юлія Олегівна, Хижняк Євген Сергійович СПОСІБ ТА ЗНАРЯДДА УЧИНЕННЯ УМИСНОГО ВБИВСТВА: СЬОГОДЕННІ РЕАЛІЇ ПРАКТИКИ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	665
Д'ячкова Марія Олегівна ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	667
Загородній Ігор Вікторович, Загородній Андрій Ігорович ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДИК ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ОСОБИ	670
Колодіна Анна Сергіївна, Васильковський Олександр Васильович КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ	673
Федорчук Олександр Вікторович ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННИЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ	676
Чернов Олександр Віталійович КРИМІНАЛЬНА ПОВЕДІНКА ТА ПСИХІЧНІ ВІДХИЛЕННЯ: АНАЛІЗ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ	678
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОЇ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА ШАХРАЙСТВО	681
Чумак Сергій Прокотійович, Фалінський Павло Миколайович НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАЇНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ	684
Шершенькова Вікторія Анатоліївна ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	687
Яцкевич Руслан В'ячеславович СТРУКТУРА ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ	689
Алексєєва Ліна Леонідівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ТА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ	692
Бершавська Анастасія Сергіївна ПОСОБНИЦТВО ЯК ЯВИЩЕ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ	694
Біцюк Андрій Володимирович РОЛЬ ТА МІСЦЕ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ У РОЗСЛІДУВАННІ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	697
Волос Владислав Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗНАЇНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ЗА ПОПЕРЕДНЬОЮ ЗМОВОЮ ГРУПОЮ ОСІБ ..	699
Дрига Єлизавета Вадимівна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЯВЛЕННЯ ФАКТІВ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	701
Єленич Світлана Ігرافیвна ОБґРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ СТВОРЕННЯ СТРУКТУРНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ОДЕСЬКОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ШКОЛИ	703

2. Криміналістика : підручник / за ред. В. В. Тіщенка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 556 с.

Ключові слова: Криміналістика, методики розслідування, злочини проти життя, тілесні ушкодження, огляд місця події, міждисциплінарний підхід, доказова база, цифрові технології, тактика слідства

Keywords: Criminalistics, investigation techniques, crimes against life, bodily injuries, scene examination, interdisciplinary approach, evidence base, digital technologies, investigation tactics

Колодіна Анна Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової
діяльності, кандидат юридичних наук, доцент*

Васильковський Олександр Васильович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової
діяльності*

КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Використання технологій штучного інтелекту (далі ШІ), останнім часом стало предметом дослідження широкого кола науковців, оскільки, на сьогоднішній день, комп'ютери та цифрові дані значною мірою впливають на наше життя, логічно, що і погляди на завдання, об'єкт та предмет криміналістики з часом стають ширшими та мають відношення до електронного світу. Криміналістичний аналіз сучасної злочинності демонструє зростання значення цифрової криміналістики (digital forensics) як важливого інструмента у боротьбі зі злочинами. Її інноваційні технології дедалі активніше впроваджуються в практику розслідування – як у сфері криміналістичної техніки, так і в межах положень тактики та методики розслідування окремих категорій злочинів і проведення експертних дослідженнях. З приходом ери штучного інтелекту перед науковцями постають нові виклики, що потребують комплексного осмислення.

Питання використання технологій штучного інтелекту сьогодні як ніколи є актуальним, якого в своїх роботах торкнулись такі вчені як: Когут Ю. І., Шевчук В. М., Шепітько В. Ю., Белова М. В., Белов Д. М., Білоус В. В., Цехан Д. М. та інші.

Вивчаючи міжнародний досвід застосування штучного інтелекту, варто згадати провідних дослідників у цій сфері. Одним із них є професор Майкл Крістоферсон із Університету Юти, який спеціалізується на вивченні можливостей використання ШІ в діяльності правоохоронних органів і досудовому розслідуванні. Він має багаторічний досвід і є автором численних публікацій на цю тему.

Іншим помітним науковцем є професор Кент Хіксон з Університету Квінсленду (Австралія), який досліджує використання ШІ в кримінальній юстиції. Значний внесок у цю галузь також роблять професорка Лаура Кабрера (Університет Монтеррея, Мексика) і професор Даніель Капур (Колумбійський університет, США) [3]. До речі, 69 країн світу вже ініціювали понад тисячу правових і політичних рішень, спрямованих на регулювання ШІ, аби вирішити питання безпеки й етики його використання. Деякі держави вводять спеціальні норми щодо застосування ШІ в кримінальному провадженні – наприклад, вимагають отримання судового дозволу для таких дій, як перехоплення даних або доступ до приватної інформації, що реалізуються із використанням ШІ [4]

Міністерство цифрової трансформації України розробило Концепцію розвитку сфери штучного інтелекту (СШІ) в Україні та планує розробити Етичний Кодекс використання СШІ з урахуванням європейського досвіду [1], що є актуальним в умовах євроінтеграційних процесів. В цьому вбачається позитивний момент, залучаючи ШІ, який може як: допомогти поліпшити ефективність розслідувань, знизити кількість помилок та зайвих витрат часу і зусиль, аналізувати великі обсяги інформації, виявляти можливі зв'язки між різними фактами, що можуть мати ключове значення для розслідування. Але потрібно проаналізувати і ряд недоліків з якими зіштовхнулись інші країни, а саме: можливість помилок та розбіжності в алгоритмах, проблеми конфіденційності, забезпечення уникнення зловживань з боку суб'єктів розслідування та ін.

Залучення штучного інтелекту до процесу розслідування має очевидні переваги: воно сприяє підвищенню ефективності роботи правоохоронних органів, зменшенню кількості помилок, економії часу та ресурсів. ШІ здатен швидко обробляти великі обсяги даних, встановлювати взаємозв'язки між подіями і фактами, що можуть мати вирішальне значення у справі. Залучення штучного інтелекту до процесу розслідування має очевидні переваги: воно сприяє підвищенню ефективності роботи правоохоронних органів, зменшенню кількості помилок, економії часу та ресурсів. ШІ здатен швидко обробляти великі обсяги даних, встановлювати взаємозв'язки між подіями і фактами, що можуть мати вирішальне значення у справі.

Разом із тим, актуальність теми використання ШІ у протидії злочинності зростає, що зумовлює потребу в глибокому науковому аналізі. Публічне обговорення цього питання сприятиме формуванню кращого розуміння суспільством як потенціалу технологій, так і ризиків, які вони несуть. З огляду на стрімкий розвиток ШІ, постає необхідність у створенні дієвих правових механізмів, які б захищали суспільство від негативних наслідків використання високих технологій, особливо в умовах, коли чинне кримінальне право ще не охоплює всі новітні реалії. Ігнорування потреби підпорядкування ШІ нормам права, як це вже зроблено стосовно юридичних осіб, суперечить інтересам суспільства та може гальмувати подальший технологічний прогрес [2].

На нашу думку, штучний інтелект (ШІ) це – сукупність технологій, які здатні імітувати інтелект та когнітивні здібності людини, способом певних алгоритмів, з метою вирішення широкого кола завдань у різних галузях діяльності.

Підсумовуючи вище сказане, використання ШІ в діяльності з розслідування має свої переваги і недоліки. ШІ дійсно може стати дієвим інструментом, що застосовуватиметься суб'єктами розслідування, який дасть змогу економити час, аналізуючи великий обсяг даних та поліпшити ефективність практичної діяльності, але варто враховувати етичні аспекти використання технологій ШІ та його належне правове регулювання.

Список використаних джерел:

1. Повідомлення про проведення публічного громадського обговорення проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні». *Міністерство та комітет цифрової трансформації України*. URL: <https://thedigital.gov.ua/regulations/povidomlennya-pro-provedennya-publichnogo-gromadskogo-obgovorennya-proyektu-rozporyadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayini-pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini>
2. Гаркуша А. О., Гаркуша Є. О. Кримінально-правові засади правосуб'єктності штучного інтелекту. *Використання технологій штучного інтелекту у протидії злочинності* : матеріали наук.-практ. онлайн-семінару (м. Харків, 5 листопада 2020 р.). Харків : Право, 2020. С. 20.
3. Белова М. В., Белов Д. М. Імплементация штучного інтелекту в досудове розслідування кримінальних справ: міжнародний досвід. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 448-453.
4. «The Use of Artificial Intelligence in Criminal Investigations and Prosecutions» (2020) by the Council of Europe. URL: <https://rm.coe.int/the-use-of-artificial-intelligence-in-criminal-investigations-and-prosec/1680a84a92>.

Ключові слова: штучний інтелект, ШІ, технології штучного інтелекту, діяльність з розслідування злочинів, інновації, цифрова криміналістика, кіберзлочини.

Keywords: artificial intelligence, AI, artificial intelligence technologies, crime investigation activities, crime investigation activities, innovation, digital forensics, cybercrime.